

MVCRX01SQ2C0

prvotní identifikátor

MINISTERSTVO VNITRA
generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky

Kloknerova 26, 148 01 Praha 414

Č. j.: MV- 14745-1/PO-OKR-2014

Počet listů: 8

Z P R Á V A

**o činnosti Hasičského záchranného sboru ČR na úseku preventivně výchovné činnosti
za rok 2013**

Praha 2014

Zpráva o činnosti HZS ČR na úseku preventivně výchovné činnosti (dále jen „PVČ“) za rok 2013 je zpracována ve smyslu Pokynu č. 8/2011 k realizaci preventivně výchovné činnosti u Hasičského záchranného sboru České republiky.

Vyhodnocení realizace PVČ u MV-GR HZS ČR a jednotlivých HZS krajů je zpracováno na základě podkladů od jednotlivých koordinátorů PVČ HZS krajů a celostátního koordinátora PVČ. V roce 2013 probíhala realizace PVČ ve dvou úrovních:

- pravidelné a systémové vzdělávání,
- doplňková forma (projekty PVČ).

Pravidelné a systémové vzdělávání

Vzdělávání dětí a mládeže

Pro dobrou přípravu je nutné opakování, utvrzování informací, systematičnost, kontrola. Všechny tyto možnosti umožňuje pouze vzdělávací systém. Z tohoto důvodu se HZS ČR zaměřuje především na výuku tematiky „Ochrany člověka za běžných rizik a mimořádných událostí“ na mateřských, základních a středních školách.

Předškolní vzdělávání

HZS ČR v roce 2013 více rozvinul spolupráci s mateřskými školami, kde jsou děti dle platných vzdělávacích dokumentů seznamovány se základními pravidly bezpečného chování. Této aktivitě se věnovaly všechny HZS krajů a v roce 2013 bylo celkem proškoleno **173 tříd mateřských škol s 10 900 žáky**, tj. oproti roku 2012 dvojnásobný nárůst v počtu proškolených dětí (5200 dětí v roce 2012). Z informací od HZS krajů je patrné, že o školení projevují mateřské školy velký zájem. Velký vzdělávací cyklus realizoval HZS hl. m. Prahy, který se zapojil do akce zaměřené na přípravu dětí z mateřských škol, probíhající pod záštitou Magistrátu hl. m. Prahy, a podařilo se mu proškolit 3515 dětí.

Základní vzdělávání

V roce 2013 došlo k doplnění a specifikaci problematiky „Ochrany člověka za běžných rizik a mimořádných událostí“ do jednotlivých vzdělávacích oblastí Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání, podle kterého se začalo vyučovat od září 2013. Problematika je začleněna v 7 z 9 oblastí (Cizí jazyk, Informační a komunikační technologie,

Člověk a jeho svět, Člověk a společnost, Člověk a příroda, Člověk a zdraví, Člověk a svět práce). Došlo zejména ke specifikaci dílčích výstupů výuky a k rozšíření učiva.

Střední vzdělávání

MV-GŘ HZS ČR navázalo v roce 2013 spolupráci s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „MŠMT“) na revizi rámcových vzdělávacích programů pro střední vzdělávání. Uskutečnilo se několik společných jednání, na kterých byly dohodnuty postupy pro rok 2014. V první fázi tak bude zpracována metodická příručka pro učitele a postupně bude docházet k revizím jednotlivých vzdělávacích programů.

Pro podporu vzdělávání v mateřských, základních a středních školách jednotlivé HZS krajů i v roce 2013 pokračovaly ve spolupráci se školami, zejména formou doplňkových akcí, které dále pomáhají rozvoji vzdělávání v této oblasti. V roce 2013 tak proběhlo po celé ČR **363 akcí, kterých se účastnilo 40 357 žáků.**

Čím dále více škol využívá možnosti exkurzí na stanicích HZS krajů, kde se prakticky seznámí s problematikou HZS ČR. Rozšiřuje se počet stanic, které navíc nabízí i postupy prevence a sebeochrany při mimořádných událostech. V roce 2013 se těchto exkurzí účastnilo 110 000 žáků.

Příprava učitelů

Vzhledem ke složitosti problematiky „Ochrany člověka za běžných rizik a mimořádných událostí“ a k absenci adekvátně připravených učitelů se HZS ČR aktivně zapojuje do přípravy této skupiny, neboť bez dobře připravených pedagogů nemůže nikdy probíhat kvalitní výuka.

Příprava stávajících učitelů

Tak jako v předchozích letech, pokračovaly i v roce 2013 vzdělávací aktivity zaměřené na přípravu stávajících učitelů. Kurzy pro ně byly realizovány ve spolupráci s odbory školství krajských úřadů, Národním institutem pro další vzdělávání (dále jen „NIDV“) nebo dalšími institucemi zabývajících se vzděláváním učitelů.

V roce 2013 bylo celkově proškoleny **3558 učitelů v 99 kurzech**, což je oproti roku 2012 trojnásobný nárůst (v roce 2012 proškoleny 974 učitelů). Hlavním důvodem tohoto nárůstu je především nabytí platnosti revidovaného Rámcového vzdělávacího programu pro základní

vzdělávání (dále jen „RVP ZV“), zvýšený zájem učitelů o proškolení v této problematice a plnění resortního úkolu MŠMT.

Zmíněný resortní úkol měl za cíl dostatečně připravit učitele na změny v RVP ZV. Na základě toho připravil NIDV k danému tématu na první pololetí roku 2013 sérii seminářů ve vybraných krajích, kterým předcházela celostátní konference. Učitelé byli seznamováni s možnostmi začlenění tematiky „Ochrany člověka za běžných rizik a mimořádných událostí“ do školních vzdělávacích programů a s praktickým řešením výuky na školách. Na seminářích se lektorsky spolupodíleli koordinátoři HZS ČR. Těchto odborných seminářů se celkově účastnilo **381 učitelů**.

MV-GŘ HZS ČR se v roce 2013 podařilo akreditovat dva vzdělávací programy určené pro učitele základních a středních škol, věnované právě novým RVP ZV a jejich začleňování do výuky. Akreditací byly kurzy zařazeny do systému dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a HZS ČR může učitelům po jejich absolvování vystavovat certifikát, což z atraktivní dosud nabízené vzdělávání pro učitele.

Příprava budoucích učitelů

HZS ČR pokračuje ve spolupráci s vysokými školami na plnění usnesení vlády ČR č. 734/2011 k začlenění tematik „Ochrana člověka za mimořádných událostí, péče o zdraví a dopravní výchova“ do studijních programů pedagogických fakult. Konkrétně se jedná o lektorské zajištění výuky v bakalářských a magisterských studijních programech, tvorba vzdělávacích materiálů, vedení a oponentování bakalářských a diplomových prací (viz tabulka Přehled aktivit HZS ČR vůči vysokým školám připravujícím budoucí učitele).

Spolupráce se rozvíjí i prostřednictvím pravidelných seminářů. Ve dnech 10. – 11. září 2013 proběhl celorepublikový seminář se zástupci pedagogických fakult z celé ČR. Účastníci kvitují důležitost těchto setkávání a navrhují, aby se v budoucnu tento odborný seminář konal s mezinárodní účastí.

Přehled aktivit HZS ČR vůči vysokým školám připravujícím budoucí učitele

	Škola	Lektorská činnost	Tvorba materiálů	Vedení a oponování prací
MV-GŘ HZS ČR	FTVS Univerzita Karlova v Praze	X	X	X
	Pedagogická fakulta Univerzita Palackého Olomouc		X	
HZS Moravskoslezského kraje	VŠB-TU Ostrava	X		X
	Slezská univerzita v Opavě	X		X
HZS Jihomoravského kraje	Univerzita obrany Brno	X		X
HZS Olomouckého kraje	Fakulta tělesné kultury Univerzita Palackého Olomouc	X	X	X
HZS hl. m. Prahy	Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy v Praze	X		
HZS Jihočeského kraje	Vysoká škola evropských a regionálních studií, o.p.s.	X		X

Příprava a vzdělávání specifických skupin obyvatelstva

V průběhu roku 2013 se řada HZS krajů začala úspěšně věnovat přípravě a vzdělávání specifických skupin obyvatelstva, především handicapovaným osobám a seniorům. Jejich příprava probíhala zejména formou přednášek a besed prostřednictvím „senior akademií“, univerzit třetího věku nebo ve spolupráci s občanskými sdruženími seniorů. Poptávka ze strany těchto skupin často zdaleka převyšuje nabídku.

V roce 2013 tak proběhlo 101 aktivit, kterých se zúčastnilo více jak **4000 osob**, to je o 200 osob více, než v roce 2012.

Příprava seniorů probíhala a v roce 2014 bude pokračovat i na celostátní úrovni formou spolupráce s Nadací Charty 77, v rámci projektu „SENSEN - Senzační senioři“. Spolupráce v první fázi zahrnuje pravidelné publikování preventivně výchovných článků z oblasti „Ochrany člověka za běžných rizik a mimořádných událostí“. Každý měsíc je na stránkách *www.SENSEN.cz* zveřejňován nový článek. Ediční plán je připraven až do listopadu roku 2014. Uvedená aktivita je i jednou z priorit PVČ v roce 2014.

V roce 2013 byly i nadále vyvíjeny aktivity v oblasti požární prevence směrem k bezdomovcům, zejména byly monitorovány dopady dosavadních aktivit MV-GŘ HZS ČR. Na základě těchto poznatků byly připraveny podklady pro zařazení problematiky bezdomovectví do plánu PVČ HZS ČR na rok 2014. Na území hl. m. Prahy předávali informace MV-GŘ HZS ČR proškolení terénní pracovníci a HZS Středočeského kraje uskutečnil vzdělávací akci, které se účastnilo 10 bezdomovců.

Doplňková forma vzdělávání (projekty PVČ)

K podpoře výchovy a vzdělávání realizuje HZS ČR řadu projektů. Vedle menších regionálních jsou realizovány velké projekty, které se vzájemně doplňují a postihují široké spektrum obyvatelstva. Jsou to:

Projekt „Záchranný kruh“ – v roce 2013 byl vedle stávajících aktivit uskutečněn projekt „Včas umět a znát, je napořád“ (praktické a interaktivní výukové materiály pro mateřské školy) a týdenní kalendář pro seniory na rok 2014, který seznamuje seniory s otázkami bezpečnosti, úzce se vztahujícími k této cílové skupině (správné chování v případě vzniku požáru, jak se chovat v případě mimořádné události, ochrana před podvodníky apod.).

Projekt „HASÍK CZ“ v roce 2013 rozšířil své aktivity i na další cílové skupiny, kterými jsou žáci mateřských a středních škol. V loňském roce se besed s instruktory zúčastnilo celkem 43 000 žáků, což je v porovnání s rokem 2012 pokles o 4500 žáků. Důvodem poklesu aktivit je snížení stavů a uvolňování instruktorů.

Soutěže

V roce 2013 MV-GŘ HZS ČR realizovalo celorepublikovou literární soutěž v rámci projektu „Dávají za nás ruku do ohně“ (vyhlášení vítězů proběhlo v září 2013).

Pohybově-vědomostní soutěže byly v roce 2013 pořádány přímo jednotlivými HZS krajů, nebo byly HZS krajů spolupořadatelé těchto akcí. Pohybově-vědomostních soutěží se v roce 2013 účastnilo **10 900** dětí. Tyto soutěže jsou u dětí velice oblíbené, což dokazuje nárůst účastníků (o 900 dětí) oproti roku 2012.

Informování občanů regionálními tiskovinami, rozhlasovými a televizními stanicemi

I nadále pokračuje trend z minulých let, kdy se spolupráce HZS krajů s regionálními médii realizuje lépe, než se daří MV-GŘ HZS ČR s celostátními médii.

Médiím bylo v roce 2013 poskytnuto 548 výchovných a vzdělávacích příspěvků, které se objevily v 58 radiových stanicích, 39 televizních stanicích a v 408 tištěných médiích.

MV-GŘ HZS ČR oslovilo v roce 2013 program ČT :D s nabídkou spolupráce. K tomu proběhlo jednání, na kterém byly představeny konkrétní možnosti spolupráce (vysílání klipů, tvorba pořadů nebo soutěží). Ze strany MV-GŘ HZS ČR byly poskytnuty další materiály k prostudování a i po naší opakované urgenci se zástupci ČT :D dosud neozvali.

Jednorázové akce pro veřejnost

Kromě výše uvedených aktivit pořádá HZS ČR pro veřejnost množství jednorázových akcí, na kterých je veřejnost seznamována s činností HZS ČR, ale i se zásadami chování v případě vzniku mimořádné události. V roce 2013 proběhlo přes **250 velkých akcí, kterých se zúčastnilo 182 000 osob**. Mezi největší patří Den záchranářů v Karlových Varech, Dny NATO v Ostravě a akce typu „dny s IZS“, které se konaly v řadě dalších měst ČR.

Závěr

V roce 2013 bylo dosaženo velkého úspěchu v podobě rozšíření Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání, díky čemuž se problematika „Ochrany člověka za běžných rizik a mimořádných událostí“ lépe včlenila do výuky základních škol. Napomohla tomu i větší angažovanost MŠMT. Nepodařilo se však tento úspěch patřičně medializovat (oproti úspěšné prezentaci u resortů Ministerstva dopravy a Ministerstva obrany, které uspořádaly

velké tiskové konference). Také díky tomu nejen laická, ale i odborná veřejnost nabyla dojmu, že se ve školách bude učit branná a dopravní výchova a ne otázky prevence a ochrany před mimořádnými událostmi, což není dobře už z tohoto důvodu, že iniciátorem těchto aktivit byl HZS ČR. Zlepšit public relations je velkým úkolem do dalších let.

Úspěchem bylo určitě i vzdělávání učitelů a získání akreditace pro kurzy pořádané HZS ČR, které jsou teď součástí systému dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků.

Rozšiřuje se práce se seniory, která bude pokračovat i v roce 2014.

Naopak stále se nedaří nalézt správné formy pro dospělou populaci. V tom jsou velké mezery a do budoucna výzva pro další práci. Také bude nutné zamyslet se nad způsobem spolupráce s celostátními médii a nalezení rezerv a chyb, kterých se dopouštíme, když se spolupráce nedaří.